

**Poikkeuksellinen säännöllinen työaika. Ensihoitopalvelu.
Dnro 16/2016, annettu 4.1.2017**

Oikaisuvaatimus hyväksyttiin.

Oikaisuvaatimuksen tekijä: X:n sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä

Vireille: 7.9.2016

Oikaisuvaatimuksen kohde:

Lounais-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueen päätös dnro LSAVI/389/04.07.02/2016, joka on annettu 9.8.2016.

X:n sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä on 27.7.2016 hakenut aluehallintovirastolta lupaa teettää työaikalain (605/1996) 14 §:n mukaista poikkeuksellista työaikaa M:n, N:n, O:n, P:n, R:n, S:n, T:n, U:n ja V:n toimipisteiden 154:llä ensihoidon työntekijällä ajalla 16.12.2016 – 31.3.2020, tai niin pitkään kuin toimintaa ohjaava lainsäädäntö on valmistunut. Lupaa on haettu seuraavasti:

- 1) Viikoittainen säännöllinen työaika on keskimäärin 42 tuntia. Tasoittumisjaksona käytetään neljää viikkoa, ja asiassa kuullaan KVTES:n mukaisesti luottamusmiehiä.
- 2) Palvelusvuoron pituus on suunnitellusti enintään 24 tuntia.
- 3) Ylityöstä, jota tehdään työvuorolistaan merkityn säännöllisen vuorokautisen työajan lisäksi, maksetaan kahdelta ensimmäiseltä tunnilta 50 prosentilla ja sitä seuraavilta tunneilta 100 prosentilla korotettu palkka.

Tehollinen työaika ensihoidon yksiköissä koostuu hälytystehtävien hoitamisesta, koulutuksesta sekä auton ja varusteiden huollosta. Muu aika on lepoa ja tehtävien odottelua.

Lounais-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue on hylännyt poikkeuslupahakemuksen toistamiseen. Työnantajan hakemus hylättiin ensimmäisen kerran 9.6.2016 tehdyllä päätöksellä. Aluehallintoviraston 9.8.2016 tekemässä päätöksessä hylkäämisperusteena vaikuttaisi olevan se, että työ ei olisi laadultaan sellaista, johon työaikalain 14 §:n 1 momentissa tarkoitettu poikkeuslupa voidaan ylipäätään myöntää. Tähän viittaa perusteluissa oleva maininta: ”Työnantaja ei ole tuonut uudessa hakemuksessaan esiin sellaisia seikkoja, minkä valossa työn laatu olisi muuttunut edellisestä hakemuksesta, mihin aluehallintovirasto on antanut 9.6.2016 päätöksen.”

Oikaisuvaatimus ja sen perusteet:

X:n sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä on vaatinut, että työneuvosto myöntää poikkeuslupan hakemuksen mukaan. Ensihoidon käytössä on Pohjois-Suomen aluehallintoviraston myöntämä poikkeuslupa, jonka voimassaolo päättyy 15.12.2016. Työnantajan toiminnassa ei ole tapahtunut luvan myöntämisen jälkeen olennaisia muutoksia, ja siksi lupaa on haettu pääosin samoilla ehdoilla. Työnantaja on osoittanut aika ajoin -kriteerin täyttymisen ensihoitoyksiköiden käyttöasteilla. Lounais-Suomen aluehallintoviraston päätöksestä ei selviä, miten se on tulkinnut aika

ajoin -edellytystä. Aluehallintovirasto ei myöskään perustele päätöstään asetusten ja lakien muutoksella tai muuttuneella tulkinnalla, eikä se ole myöskään ottanut päätöstä tehdessään huomioon toiminnan luonnetta, kuten aiemmissa lupapäätöksissä on tehty.

Pyydettyssä lisäselvityksessä X:n sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä on selvittänyt, että ensihoidon yksiköiden keskimääräinen käyttöaste on ajalla 27.1. – 1.12.2016 ollut 13 – 28 prosenttia vuorokautisesta valmiusajasta. Työnantajan kertoman mukaan oikaisuvaatimuksen kohteena olevissa yksiköissä on käytössä poikkeusluvan mukainen 24 tunnin pituinen palvelusvuoro, ja tätä tukee työneuvostolle toimitetut työaikakirjanpidon merkinnät.

Asianosaisen kuuleminen:

Työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain (400/2004)10 §:n mukaan työnantajan on varattava ennen aluehallintoviraston päätöstä työehtosopimuslain (436/1946) nojalla sitovan työehtosopimuksen perusteella valitulle asianomaiselle luottamusmiehelle tai työehtosopimuslain (55/2001) 13 luvun 3 §:ssä tarkoitetulle luottamusvaltuutetulle mahdollisuus tulla kuulluksi asiassa joko suullisesti tai kirjallisesti. Jollei työpaikalla ole luottamusmiestä tai luottamusvaltuutettua, kuulemismahdollisuus on varattava työsuojeluvalluutetulle, ja jollei tätäkään ole, kuulemismahdollisuus on varattava kullekin työntekijälle, jota päätös koskee. Työnantaja on kuullut va. pääluottamusmies A:ta (Tehy ry) ja va. pääluottamusmies B:tä (Super) ennen aluehallintoviraston tekemää päätöstä. Myös työneuvosto on varannut em. luottamusmiehille tilaisuuden tulla kuulluksi oikaisuvaatimuksen johdosta. Molemmat luottamusmiehet ovat työneuvostoon 27.9.2016 saapuneessa kirjeessään puoltaneet viikkotyöajan pitämistä nykyisessä 42 tunnissa ja toteavat, että poikkeuslupa on hyväksyttävissä 24 tunnin pituisella palvelusvuorolla ja vapaapäivien rytmityksellä (nukkumapäivä ja kaksi vapaapäivää). Jos työnantaja aikoo käyttää poikkeusluvan aikana myös lyhyempiä kuin 24 tunnin pituisia työvuoroja, on työvuorojärjestelyt kuvattava työvuoroluettelossa, josta ilmenee myös työvuorojen väliin jäävä lepoaika.

X:n ensihoidon luottamusmies C on toimittanut lausumansa oma-aloitteisesti työneuvostoon. Hän puoltaa työnantajan hakemaa poikkeuslupaa.

Työneuvosto on varannut kaikille yllä mainituille työntekijöiden edustajille tilaisuuden tulla kuulluksi työnantajan työneuvostoon toimittamasta lisäselvityksestä. Luottamusmiehet ovat 12.12.2016 ilmoittaneet, ettei heillä ole sen johdosta lausuttavaa.

Puheenjohtajan päätös 14.12.2016:

Puheenjohtaja on työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain (400/2004) 5 §:n 4 momentin nojalla ratkaissut asian 14.12.2016, koska asia on ollut kiireellinen eikä asiaa ole ehditty käsitellä työneuvoston istunnossa ennen poikkeusluvan päättymistä.

Puheenjohtaja on päätöksestä tarkemmin ilmenevillä perusteilla kumonnut Lounais-Suomen aluehallintoviraston vastuualueen 9.8.2016 antaman päätöksen ja myöntänyt X:n sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymälle luvan järjestää M:n, N:n, O:n, P:n, R:n, S:n, T:n, U:n ja V:n toimipisteiden ensihoidon työntekijöiden (154 työntekijää) työaika seuraavasti:

- 1) Säännöllisen työvuoron pituus on enintään 24 tuntia.
- 2) Aktiivinen työaika on 24 tunnin työvuorossa enintään 12 tuntia.

- 3) Viikoittainen säännöllinen työaika on keskimäärin 42 tuntia neljän viikon tasoittumisjaksossa.
- 4) Vuorokautista ylityötä on työ, jota tehdään 24 tuntia käsittävän työvuoron lisäksi työvuoron päättymistä seuraavan 24 tunnin kuluessa. Vuorokautisesta ylityöstä maksetaan kahdelta ensimmäiseltä tunnilta 50 prosentilla ja sitä seuraavilta tunneilta 100 prosentilla korotettu palkka.

Päätöksen mukaan lupa on voimassa 16.12.2016 alkaen siihen saakka kunnes työneuvosto on ratkaissut asian, kuitenkin enintään 31.3.2017 saakka.

Työneuvoston päätös:

Oikaisuvaatimus hyväksyttiin ja Lounais-Suomen aluehallintoviraston vastuualueen 9.8.2016 antama päätös LSAVI/389/04.07.02/2016 kumottiin.

X:n sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymälle myönnettiin lupa järjestää M:n, N:n, O:n, P:n, R:n, S:n, T:n, U:n ja V:n toimipisteiden ensihoidon työntekijöiden (154 työntekijää) työaika seuraavasti:

- 1) Säännöllisen työvuoron pituus on enintään 24 tuntia.
- 2) Aktiivinen työaika on 24 tunnin työvuorossa enintään 12 tuntia.
- 3) Viikoittainen säännöllinen työaika on keskimäärin 42 tuntia neljän viikon tasoittumisjaksossa.
- 4) Vuorokautista ylityötä on työ, jota tehdään 24 tuntia käsittävän työvuoron lisäksi työvuoron päättymistä seuraavan 24 tunnin kuluessa. Vuorokautisesta ylityöstä maksetaan kahdelta ensimmäiseltä tunnilta 50 prosentilla ja sitä seuraavilta tunneilta 100 prosentilla korotettu palkka.

Tämä lupa on voimassa vain, jos ensihoidon työntekijöillä ei ole pituudeltaan ja vuorokautiselta sijoittelultaan vaihtelevia työvuoroja, toisin sanoen työ ei ole järjestetty jaksotyölle ominaiseen tapaan.

Lupa on voimassa 16.12.2016 – 31.12.2018.

Päätöksen perustelut:

Työaikalain (605/1996) 6 §:n mukaan säännöllinen työaika tulee järjestää enintään kahdeksaksi tunniksi vuorokaudessa ja keskimäärin enintään 40 tunniksi viikossa. Saman lain 14 §:n (1518/2009) 1 momentissa on kuitenkin säädetty mahdollisuudesta poiketa näistä rajoituksista aluehallintoviraston myöntämällä luvalla. Poikkeuslupa voidaan myöntää, jos työ on laadultaan sellaista, että sitä suoritetaan vain aika ajoin sen vuorokautisen työajan kuluessa, jona työntekijän on oltava valmiina työhön.

X:n sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän esittämän selvityksen mukaan ensihoidon yksiköiden keskimääräinen käyttöaste on ollut 13 – 28 prosenttia. Näin ollen kysymys on laadultaan sellaisesta työstä, jota tehdään vain aika ajoin eli satunnaisesti työvuoron kuluessa.

Työaikalain 14 §:n 1 momentin sanamuodon mukaan lupa on ensiksikin myönnettävissä vain työaikalain 6 §:n säännöksistä poikkeamiseen. Tämä ei sinänsä estä luvan myöntämistä sellaiseenkin työhön, jossa säännöllinen työaika olisi järjestettävissä työaikalain 7 §:n nojalla jaksotyöksi (työneuvoston päätös 22/2001). Työaikalain 14 §:n 1 momentin sanamuodosta seuraavana edellytyksenä kuitenkin on, ettei työnantaja ole käytännössä järjestänyt lupahakemuksessa tarkoitettua työtä jaksotyön tapaan, eli pituudeltaan ja vuorokautiselta sijoittelultaan vaihteleviin työvuoroihin (työneuvoston päätökset 3/2015 ja 12/2015) saatuaan poikkeusluvan. X:n sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä on ilmoittanut, että sillä on käytössä vain poikkeusluvan mukainen 24 tunnin pituinen työvuoro. Pääluottamusmiehet ovat tosin 27.9.2016 päivätyssä lausumassaan tuoneet esille, että käytössä olisi myös muun pituisia vuoroja. Jos ensihoitotyötä teetetään pituudeltaan ja vuorokautiselta sijoittelultaan vaihtelevissa työvuoroissa jaksotyön tapaan, ei tämä poikkeuslupa ole voimassa.

Sovelletut lainkohdat:

Työaikalain (604/1996) 14 §:n (1518/2009) 1 momentti.

Päätös on yksimielinen ja se perustuu puheenjohtaja Pärnäsen sekä jäsenten Douglas, Niittylä, Romo ja Teronen mielipiteeseen. Esittelijä oli Paanetoja.